

Oglas, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novca predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili poloznicom pošt. urednice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napíše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849. Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

»Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari«. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju ne podričani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K za obće, 5 K za seljake i nagodila ili K 5—, odnosno K 2-30 n. pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h, za ostali 20 h, koji u Puli toli izvan liste.

Uredništvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1, kamo nek. s. naslovljuju sva pisma i predplat.

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja.

Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Tretu

Komesarijat u Istri.

Sve novine donose viesti, da će u jeseni biti uveden i za Istru komesarijat kao u Českoj. Tada će vlada raspustiti istarski sabor i prauzeti sama upravu zemlje imenovavši vladinog povjerenika i povjerenstvo koje bi sastojalo iz dva Slavuna i dva Talijana. Tako sastavljeno povjerenstvo namjestilo bi sadašnji t. zv. zemaljski odbor i upravljalo bi zemljom. Kao povod tomu navodeju novine, što su se razbila svaka pogodjanja između Hrvata i Talijana u Istri, radi intrantsingentnosti Talijana, koji nehljedoste priznati nama ni najprimitivnija prava u pogledu jezika. Kod pregovaranja s Talijanima naši zastupnici postavile kao prvi uvjet i kao conditio sine qua non za pregovaranje, priznanje ravnopravnosti hrvatskom i slovenskom jeziku u zemaljskom i zemaljskim uredima. Do sada talijanska većina Istre nije nikada htjela priznati hrvatskom i slovenskom jeziku u Istri nikakovo pravo u saboru, te hrvatski i slovenski govori nisu nikada došli u saborski izvještaj, već kad bi koji od naših govorio hrvatski u saborskom izvještaju bilo bi to spomenuto sa: N. N. parla slavo. U zadnje vrijeme je predsjedništvo sabora primalo interpretacije i predloge i u hrvatskom ili slovenskom jeziku. Ako spomenemo još da su naši zastupnici u saboru govorili svojim jezikom, to da je to talijanska većina samo trpila nekako prisilno — jer Nj. V. car i kralj nije potvrdio zaključak talijanske većine sabora, kojim bijahu proglasili samo talijanski jezik službenim i raspravnim jezikom istarskog sabora — onda smo spomenuli sva prava ili bolje pogodnosti, koja je uživao naš jezik u istarskom saboru i zemaljskom odboru.

Talijani nisu htjeli ni čuti o tome, da se kod pregovaranja uredi najprije pitanje hrvatskog i slovenskog jezika, nego su oklišanjem ili lukavstvinom htjeli običi to pitanje i predlagali, da se najprije raspravlja i sporazum sklopi o drugim pitanjima. Naši pak tvrdo ustrajahu na svojem staništu i tako su pregovori prekinuti. U proljeće ove godine pozvao je tršćanski namjesnik ponovno predstavnike hrvatske i talijanske na dogovor u Trst. Tu je stranaka predložio, da njemu — namjesniku — svaka stranka podnese pismeno svo točke i uvjete pod kojima bi se mogao postići sporazum. To i učinise; onda je na temelju tih referata imao namjesnik sastaviti posebni nacrt točaka i uvjeta o kojima bi stranke imale raspravljati i na temelju kojeg bi se imao postići sporazum i sklopiti mir. No gosp. je namjesnik tom prigodom počinio — da li hotice ili nehote — jednu veliku pogriješku: on je naime izaslanicima hrvatske stranke poslao kao temeljnu osnovu za pregovore referat, kojeg su sastavili i predali mu Talijani. Taj ofert g. namjesnika naši su sa indigacijom odbili posebnim izvješćem, otklonivši a limine svako pregovaranje na temelju takovog pristranog oferta, koji je

bio jedna velika uvreda po naše izaslanika i sav hrvatski i slovenski narod u Istri. Time su bili svaki pregovori prekinuti.

To bi bio u kratko historijat pregovora, koji su se vodili u ove zadnje četiri godine između Talijana i Hrvata Istre.

Odmah iza prekinuća pregovora počeli su se javljati glasine o mogućnosti i shodnosti uvođenja komesarijata u Istri.

Uvođenjem komesarijata u kraljevini Českoj, te glasine izbile sada jače na javu, i kako istaknuso u zadnjem broju, talijanske novine u Istri, u osobito službeno glasilo talijanske stranke u Istri »Unione Nazionale« napisalo se o komesarijatu u Českoj zauzovši stanovište proti komesarijatu u Českoj u bojazni, da bi inkovo mjeru mogla poduzeti vlada i u Istri, što bi bilo samo na štetu Talijana i time toj oligarhičnoj skupini oduzeta hegemonija, koju je talijanska skupina zlorabila samo za sebe i svoje lične svrhe u svakom pogledu a proti i na zator većine hrvatskog i slovenskog pučanstva u ovoj pokrajini austro-ilirskog Primorja.

Uvođenjem jednog kraljevskog povjerenstva na upravu zemlje istina je, da se krši ustav i ukida autonomija svake pokrajine. Ali kad jedna skupina ljudi, u Istri manjina, pod plaštem ustava, krši ustav i zaštitom autonomije samovoljno upravlja zemaljskim imetkom samo za sebe i svoje stranačke svrhe a na štetu drugog dijela naroda, u Istri hrvatskog i slovenskog, koji sačinjava većinu pučanstva ove pokrajine, tada se ustav i autonomija pretvara u najgori absolutizam i hegemoniju, moć i silu, koja ta tobožnj. autonomna uprava upotrebljuje proti većini pučanstva u Istri. Tko je i autonomna uprava u Istri, zemaljski Odbor, bio uvijek jedna nepravedna, nezakonita i nesilna moć, koja je bezobzirno kršila ustav i autonomiju, samo da tako sebi i svojoj stranici pribavlja koristi. Ta lažna autonomna oblast u Istri radila je sistematično i hotimice jedino za svoje talijanske ali njezreto u puštim talijanskim gradićima Istre, zapuštajući navlaš seosko hrvatsko i slovensko pučanstvo. Kad bismo htjeli nabrojiti svo to ljepo upravljanje tog autonomnog talijanskog tiela u Istri trebali bismo iznieti sve što se je pisalo preko četrdeset godina u našem listu i drugdje.

Dakle što smo imali mi Hrvati i Slovenci Istre? Ništa! Jer sve što imamo to smo postigli vlastitom snagom, velikim žrtvama i teškim borbama. Talijani na upravu zemlje od uvijek nisu nam dali ništa a niti neće dati nikada, dokle god budu autonomiju upotrebljavali u svrhu vlastite hegemonije nad nama i proti nama. A to će činiti uvijek dok budu na vlasti u Istri.

Mi Hrvati i Slovenci Istre nismo do sada nikada oćutili blagodati autonomne uprave u Istri, te možemo kazati, da talijanska uprava zemlje, Zemaljski Odbor, bio je za nas još gori komesarijat nego li svaki kraljevski, jer, kako spomenusmo,

talijanska je uprava zemlje zlorabila svoju moć i silu: jedino za sebe a uvijek proti nama, te pod firmom ustava i autonomije radila što je htjela. Bolji će biti svakako kraljevski komesarijat od sadanjeg zemaljskog odbora, što će ovaj pod kontrolom državnih organa i zakona morati svakako pravednije upravljati zemaljskom imovinom i za nas Hrvate i Slovence u Istri, te od to imovine davati i našem narodu za njegove potrebe na kulturnom i gospodarskom polju.

Neka ne misle gospoda Talijani, da hoćemo ovin redcima prikazati se kao oduševljeni pristase komesarijata. To ne! Mi bismo mogli biti za komesarijat s gledišta slobode i demokralizma kao za »nužno zlo«, ali s gledišta potlačenosti i znemorenosti, s kojima nas je uvijek i dosljedno traktirala talijanska autonomna uprava u Istri a nas će biti komesarijat jedno dobro, a zlo svakako ne gore od zemaljskog odbora. Ako bude uveden i u Istri komesarijat, tada neka Talijani krivo samo sebe i svoju nesilnu upravu: njihova »Junta« je komesarijat pod zaštitom ustava i autonomije, koje su numilotočno kršili, a kraljevski komesarijat biti će pod zaštitom ustava da, ali i pod obvezom zakona.

Kada Talijani u svojoj zaslepljenosti i mižiji nisu htjeli da pravedno i s namom upravljaju zemaljskim imetkom, onda mi nemamo ništa proti tome da dodje takva uprava, koja će i za nas i za nju upravljati pravedno i pošteno. Takovu upravu pozdravit ćemo rado i rado pomagati.

Mir na Balkanu.

Pula, 13. augusta 1913.

Došao je napokon toli žudjeni čas, da možemo današnji izvještaj o položaju na Balkanu zanieniti sa »Mir na Balkanu«. Kako dugo će potrajati taj mir i da li će se održati trajnim ne možemo predvidjeti; ali se bojimo, da bi mogao nastati ponovni rat sa Turskom, jer ona neće da preda Bugarijnu, Drinopolje i osvojenu zemlju u Traciji. Turska se nalmo grozi, da bez rata neće napustiti Drinopolje i Traciju.

Mir je podpisan u nedjelju dne 10. augusta 1913. u Bukareštu (Rumunjska), a sklopljen je između kralja Bugarske s jedne strane i kralja Rumunjske, Srbije, Grčke i Crnogore s druge strane. Taj mirovni ugovor glasi:

»Proniknuli željom da učinimo konac ratnom stanju između dotičnih zemalja i da uspostavimo mir, za kojim tako dugo čeznu njihovi narodi, odlučili su gore spomenuta veličanstva sklopiti pravovaljani mirovni ugovor, te su u tu svrhu imenovali sljedeće opunomoćenike. (Slledi lista mirovnih opunomoćenika.) Nakon što je sporazum sretno postignut zaključeno je: Članak I. Između bugarskog kralja i ostalih vladara, kao i njihovih nasljednika vladati će mir i prijateljstvo. Članak II.: Prema dodatku V. zapisnika izpravljena granica između Rumunjskom i Bugarskom

teći će od Dunava nud Turtukajom, te će završiti na Crnom moru južno od Ekrens. Ujedno je izričito uređjeno, da Bugarska najduže za dvie godine poruši postojeće utvrde Ruščuka i Sumle i u onom pojasu što leži 20 kilometara oko Bačlika. Članak III.: Prema dodatku IX. zapisnika, ustanovljena granica između Srbije i Bugarske, izlazit će sa brda Partarica na staru granicu, te će teći mimo stare tursko-bugarske granice i razvodje između Vardara i Strume, izuzev gornju dolinu Strumice, koja će ostati Srbiji, te će završiti kod gorja Belasica, gdje će se sastati sa bugarsko turskom granicom. Članak IV.: Pitanja, koja se odnose na staro-bugarsku srbsku granicu uredit će se između stranaka što sklapaju ugovor, primjereno utamučenoj dodanom zapisniku. Članak V.: Prema dodatku IX. zapisnika ustanovljena granica između Grčke i Bugarske teći će od nove srbsko bugarske granice, te će prolaziti Belasica gorje i završiti kod ušća rijeke Mesta u Egejskom moru. Članak VI.: Glavni stanovci pojedinih vojska obaviješteni su o podpisu ugovora. Bugarska vlada obvezuje se početi već sljedećih dana sa razoruzavanjem. Članak VII.: Izpraznjenje bugarskog područja započeti će odmah nakon demobilizacije bugarske vojske, te će završiti nakon 14 dana. Članak VIII.: Za vrijeme okupacije bugarskog područja, pridržavaju vojske pravo dohvaća i izplatu u gotovom. Vojske će moći upotrebiti željeznice za transportiranje četa i životnih namirnica bez ikakove oćete. Bolničnici i ranjenici biti će pod zaštitom spomenutih vojska. Članak IX.: Svi zarobljenici povratiti će se svojim vojskama čim to bude moguće. Vlade će jedna drugu oćetiti za uzdržavanje zarobljenika. Članak X.: Sadašnji ugovor biti će za 15 dana ili ako bude moguće još prije ratifikiran, te će se izmjenja ratifikacije potpisati u Bukareštu. Za ovjerovljenje svega ovoga dali su opunomoćenici svoje podpise i pečat. Dano u Bukareštu 10. kolovoza 1913«.

Iza toga mira biti će Balkan po prilici podijeljen ovako:

Bugarska odstupa Rumunjskoj oko 7000 četvornih kilometara i 260.000 žitelja. Dobiva ostatak drinopoljskog vilajeta (ne računajući još Drinopolje) sa 23.600 četvornih kilometara i 660.000 ljudi, jedan dio solunskog vilajeta i mali dio kosovskog vilajeta — u svemu 40.000 četvornih kilometara sa 1.600.000 stanovnika. Bugarska će dakle iza oćtupa Dobruče imati oko 60.000 četvornih kilometara i 800.000 stanovnika više nego prije prvog rata.

Srbija dobiva najveći dio kosovskog vilajeta, dio bitoljskog i solunskog vilajeta, u svemu 82.000 četvornih kilometara i 1.110.000 stanovnika.

Crna Gora dobiva dio sandžaka, okružje Gusinje i Plava, možda Peć i Djakovicu i nešto zemlje u akadarskom vilajetu, u svemu 7000 četvornih kilometara i 280.000 stanovnika.

Mala kršćanska obitelj u Gorliel
primiti će na stan i hranu 2—4 djevojčice;
sobe mobilirane na novo, hrana dobra,
ciena 50 kruna na mjesec. Dopisivanje u
hrvatskom, slovenskom, njemačkom i ta-
lijanskom jeziku. Upitati se kod uprave
liata.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu „Ročkog
društva za štednju i zajmove“, regis-
trane zadruge na neograničeno jamčenje
u Roču, koja će se obdržavati dne 24.
kolovoza 1913. na 8 sata i 1/2 u općin-
skoj zgradi.

RASPORED:

1. Izvještaj uprave.
2. Odobrenje računskog zaključka za
god. 1912.
3. Promjena društvenih pravila.
4. Izbor pomirnog suda (§ 49. pravila).
5. Slučajnosti.

ODBOR.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu „Konsum-
noga društva“ u Banjolama, koja će se
obdržavati dne 24. augusta 1913. u drus-
tvenim prostorijama u 4 sata popodne sa
sljedećim

dnevnim redom

1. Izvješće predsjednikovo o djelovanju
zadruge.
2. Odobrenje računskoga zaključka za
god. 1912.
3. Slučajnosti.

Odbor.

ANT. RADIĆ
DAMJAN ZLATARUJA
ANT. SPLJET

„Ugarsko-Hrvatsko parobro- darsko društvo.

U petak 15. augusta 1913. biti će
običajni izlet

iz PULE za RIEKU

sa brzim i udobnim parobrodom
„Novi“.

Odlazak iz Pule u 4:30 s. pr. p.
Odlazak iz Rieke u 8 s. večer.

Prevozne cijene: tamo i natrag K
5.—; djeca ispod 10 godina plaćaju
polovicu.

Prevozne karte dobiju se u Agen-
ciji društva u ulici Giosuè Carducci
broj 6.

Prodaje se kuća

sa i so-
bon, ku-
hinjom i nuzgrednim prostorijama, dvo-
rištem i vrtom. Vodovod u kući. Povoljna
cijena, upitati se u Tiskari Laginja i dr.
Pula ulica Gruba 1.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružica Via Cesareo 10.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javna
lokala.

Prodaja svakovrstaog brašna iz
najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Steckerpfend- Lillemilch-Sapun

od Bergmann & Co. Teleschen s/Elbe
jest jedan sapun koji čuva kožu od
sunčanih pjega i uzdržaje ljepu,
mekanu i nježnu put, što se sa
dnevno dolazećim zahvatama može
nepobitno dokazati.

Komad po 80 para dobiva se u
svim ljekarnama, drogerijama i par-
fumerijama.

Isto se preporuča Bergmannova
Lillemilch „Marsa“ kao izvrsno
sredstvo za lijevanje ruku za
gospođe. Cijena u kutici po 70
para kom. Dobiva se po svuda.

Austro-Hrvatsko parobro- darsko društvo, Punit.

Plovitbeni red počam od 1. IV. 1913
do opoziva.

Redovito pruge po Kvarneru.
Punit—Krk—Malinska—Omišalj—Rieka
svaki dan tamo i natrag.
Baška—Punit—Rieka, svake sriede, petka
i nedjelje tamo, četvrtka, subote i utorka
natrag.

Rieka—Opatija—Lovran—Rab svake ne-
djelje i petka isti dan tamo i natrag.
Rieka—Opatija—Lovran—Lošinj—Lošinj-
mall—luka Sv. Martin svake subote
tamo i natrag.

Rieka—Opatija—Bell—Merag—Krk—Punit—
Baška—Lopar—Rab—Lošinj—Lošinj-
mall—luka Sv. Martin—Nerezine svake
sriede tamo, četvrtak natrag.

Rieka—Crikvenica—Baška—Rab—Lošnj-
mall—luka Sv. Martin—Lošinj—No-
valja svakog ponedjeljka tamo, utorka
natrag.

Vrbnik—Sv. Marak—Silo—Crikvenica svaki
dan tamo i natrag, svakog utorka produ-
ljenje do Rieke.

Glavna odpravnitstva:
na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4,
telefon 1264, — u Opatiji sa vlastitom
kiosku na gatu.

Slavenima grada Pule i okolice!

Početkom nastajuće školske godine dolaze u Pulu i osnivaju svoj zavod za
odgoj ženskoga pomladka časne sestre sv. Križa iz Djakova u Hrvatskoj.

Mnogo je truda stajalo naš narod, dok je svojoj djeci priskrbio i jedou pa
makar privatnu pučku školu. Zaostali sino bili mnogo u svakom obziru. Uz hrvatsku
svijest propadala je u našem narodu i vjera i moral. Nu najveća o-kudica u svakom
pogledu osjećala se je odavna u odgoju hrvatskih kćeri. Ona, koja je bila pozvana
da bude čuvaricom domaćeg ognjišta, koja je imala da odgaja svome rodu i bra-
nitelja i branitelj vjere i domovine, bila je zanemarena. Nije bilo nikoga, koji bi
bio ucijepio u nježno srce hrvatske žene najsvetijia čuvstva: ljubav prema vjeri i
domovini. Hrvatske kćeri dosada uzgojene većinom u sebi tudjem jeziku, zadahnate
tudjim idealima nijesu niti osjećale potrebe da svoju djecu uzgajaju hrvatski. Na
našu žalost a na rados naših neprijatelja, izašlo je tako iz redova našega naroda
na tisuće izroda. Nestalo je gotovo iz naših kuća odziva lijepih imena Zvonimira,
Branimira, Danice i Zorice, pa mjesto njih čuješ često u čisto hrvatskim obiteljima,
razna nenarodna a i poganska imena. Blaga slavonska čud, nježno hrvatsko srce
gotovo da so je ugušilo u tudjoj koprivli.

Ove godine slaveniki narod u Puli i iz okolice biti će tako sretan te će moći
povjeriti svoja kćeri osobama, koje će ih majčinom brigom privinuti na svoje
slavonske grudi, koje će u našem narodu započeti onaj tih, ali sigurni rad na
boljak naše budućnosti.

Sestre sv. Križa sa svojim dolaskom u Pulu morati će pridonijeti mnogo
žrtvu prije nego razviju svoju djelatnost, te urede svoj zavod za svestrani odgoj
naše ženske mladeži. Stoga niže potpisani kao povjerenik i skrbnik časnih Sestara
ovime apelira na svako slaveniko srce, koje ljubi svoj narod, osobito na naše
gospođe i majke. Dvoje moramo dati novim hrvaticama u našem mjestu: dajmo
im našu djecu, da ih one uzgajaju a dajmo im i kruha da mogu živjeti te svu
brigu posvetiti jedino odgoju naše djece. Radi se o našoj budućnosti, pa svaki
novčić, koji se za tu plemenitu svrhu potroši vratiti će se narodu stostrukim
kamatinama.

Svi dobrovoljni prinosi neka se šalju na niže potpisana.

U Puli dne 14. kolovoza 1913.

Janko Antun,
korni vikar.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu. — Utemeljena god. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Marovsko i Preradovičeva ulice. Po
družnica u Trstu, via del Lavantio br. 1, II. kat. — Telefon br. 2504. —
Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja:

- I. Na ljudski život:**
1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
 2. Osiguranja mlaza,
 3. Osiguranja životnih renta;
- II. Protiv štete od požara:**
1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
 2. Osiguranja pokretnina (pokušstva, dućanske robe, gospodarskih stro-
jeva, blaga i t. d.),
 3. Osiguranja poljskih plodina (zita, sijena i t. d.);
- III. Staklenih plaća protiv razlupanja.**

Zadružna imovina u svim odeljima iznosi K 3,013.832-60
Godišnji prihod premija s pristojbama K 1,486.297-56
Isplaćene odšete K 5,624.182-96

Sposobni posrednici i akvizitleri namješčaju se uz povoljne uvjete.
Povjerenik za Pulu i okolice: Anto Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Za gnojenje u jeseni

Thomasovo brašno

jest najkorisnije i najcjenije umjetno gnojivo. Thomasovo brašno „Marka
zvezda“ proizvodi obilatu žetvu svih žitarica, vinograda, livada i pašnjaka.
Radi velikog uspjeha što ga je u svim krajevima postiglo gnojenje s Thoma-
sovim brašnom „Marka zvezda“ ovo je gnojivo neobhodno potrabito za svako
gospodarstvo.

Bez Thomasovog brašna nema veliko žetvo. Neka se zahtieva izričito
Thomasovo brašno „Marka zvezda“ i radi obaviesti za uporabu Thoma-
sovog brašna ili kupnju itd. obratiti se na gospodu.

Herman Tureck & Co.

Trst, via Saultà br. 8.

Treba se čuvati manjevrjednije robe!

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

SVOJ K SVOMUI
Tiskara i knjigevoznica

LAGINJA i DR.
Ulica Gliala, 1. PULA Ulica Gliala, 1.

Preporuča se za
tiskarske, knjigevočne
i galanterijske radnje.
Solidna izradba posla iz guma.

Imade u zalih
tiskanice i knjige za p. n. obšine, crkve,
škole, odvjetnike, posjednike, konsum-
društva, trgov. knjige, pisane za škole,
kao i sve pisarske i risarske potrebitne.

1000 i tisuću slika i raznih pred-
meta za muška i ženska odli-
jela su u cjeniku, kojega ra-
zailje bedava Jugoslavenska
raspisaonica

R. Stermecki, Cella, br. 814.